

De eerste secretaris van de vereniging Avifauna Groningen: Jo de Jonge

Op 29 april 1990 overleed Johannes de Jonge, die we kenden als Jo, de eerste secretaris van onze vereniging. Hij is bijna 88 jaar oud geworden. Vanwege die hoge leeftijd zagen we hem niet vaak meer tijdens de verenigingsactiviteiten. In onze zich sterk verjongende vereniging zullen velen misschien amper van hem hebben gehoord. Daarom lijkt het goed als iemand die hem wel heeft gekend, tracht een beeld van hem op te roepen.

1990 was het Thijsse-jaar. Jo de Jonge was een tijdgenoot van Thijsse en Heimans. Hij heeft ongetwijfeld dezelfde bevlogenheid voor de natuur gehad. Zoiets overkomt je al vroeg in je jeugd en het laat je nooit meer los. Zo verging het ook Jo, hij werd al vroeg met name door vogels geboeid. Het waarnemen ging vroeger zonder kijker en zonder prachtige determinatiegidsen. Hij heeft vroeger zijn vogelexcursies lopend gedaan, want een fiets was een luxe. Snelle wegen en mooie fietspaden waren er trouwens niet. Ik herinner me langs het Noord-Willemskanaal een smal, hobbelig jaagpad evenwijdig aan de huidige A 28. Maar er waren rijke vogelgebieden in de naaste omgeving: voor de Korhanen-balts hoefde je net verder dan naar Zeegse of het Bunnerveen.

Jo de Jonge was een self-made vogelman. Onderwijzer in Eelde en Groningen en later tot zijn pensionering "schoolbioloog" in de stad. Zo heeft hij veel kennis op jongere generaties overgebracht. Er kwamen meer amateur-ornithologen in Groningen. De drang werd steeds sterker in de zestiger jaren om de gezamenlijke kennis bijelkaar te brengen, en om vervolgens in gecoördineerd verband die kennis te benutten voor de natuurbescherming. Zo ontstond op 15 mei 1968 de vereniging Avifauna Groningen mede op initiatief van Jo de Jonge. Van meet af aan stond vast dat Jo secretaris werd van de piepjonge vereniging van amateur-ornithologen (er waren ook enkele beroeps). Hij is het gebleven tot 12 maart 1975, toen ik dit werk van hem overnam.

Terugblikkend in jaarverslagen uit die zevenjarige periode zien we dat het een rumoerige tijd was. De secretaris was uiteraard bij van alles betrokken: afsluiting van de Lauwerszee (1969), de bescherming van de Dollard, de smeerpip naar het wad, vloeivelden in Oost-Groningen, Natuurbeschermingsjaar N70, deelname aan de in 1971 gevormde Milieuraad, bescherming van de ganzen en tegengaan van de jacht daarop, inventarisaties van de vereniging voor het Vogelboek, SOVON-broedvogelinventarisaties, start van de Grauwe Gors in 1973, kievitseieren-rapen, Kerkuilen en Vleermuizen, om maar eens wat te noemen. De vereniging sloeg duidelijk aan, het ledental steeg van 25 in het begin tot 109 eind 1975.

Jo de Jonge heeft in z'n lange leven de verarming van de natuur in de omgeving van Groningen heel bewust beleefd en zich daartegen verzet. Om in z'n eigen woorden te spreken: ---
"in een milieu waarin efficiency, stroomlijning, mechanisering

en economie de heilige koeien zijn, zal onze voortdurende
waakzaamheid en werkzaamheid hard nodig zijn om dat milieu
leefbaar te houden. En hoe zou je ooit van leefbaarheid kunnen
spreken als je, het raam uitkijkend, geen vogels ziet ?" (De
Grauwe Gors, jubileumnummer 1-2, 1978, pag. 13.)

Bij de overdracht van het secretariaat in 1975 werd Jo de
Jonge tot erelid van de vereniging benoemd.

Haren, 31 december 1990, op schrift gesteld door P. Glas.